

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vrn.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, petek 23. julija 1920.

Št. 161.

Pogajanja za sestavo nove vlade.

Ugoden potek pogajanj. — Pred generalno stavko po vsej Italiji. — Proti laškim lažem.

Ne!

Ko nas je antanta še potrebovala, da ji pomagamo iz nevarne zagate, v kateri je tičala, ko so grmeli nemški topovi pred Parizom in Benetkami, tedaj nam je obljubljala zlate gradove in mi smo ji verjeli. Niti v sanjah bi si ne bili upali misliti, da bi moglo sploh nastati kako koroško ali kako drugo vprašanje. Prepričani v neizpodbitnost naše svete pravice na vsa ozemlja, kjer prebiva naš narod, smo verjeli, da je tudi antanta o teh naših pravicah prepričana. S tem trdnim prepričanjem smo v usodnih dneh leta 1918 započeli revolucijo, ki je zrušila gnilo avstro-ogrsko monarhijo ter s tem završili zmago antante nad centralnimi državami.

Toda prekmalu smo spoznali, da onih lepih obljub napram nam ni narekovala ljubezen do nas in do naše pravične stvari, ampak zgolj strah. Ker kakorhitro je nevarnost minila, se za naše težnje in naše pravice antanta ni več brigala, da, še več, šla je mimo njih in preko njih dalje za svojimi nam škodljivimi imperijalističnimi cilji.

Italija nam je ugrabila naše najlepše pokrajine in naše najzavednejše brate. Koroško, zibelko našega kulturnega dela in edini sim-

bol naše nekdanje svobode je zasedla nahujskana nemška druhal, naš Maribor sam in naše Slovenske gorice, naš biser, so bile v nevarnosti. Zaman smo prosili, rotili, zahtevali, protestirali, Italijani so ostali tam, kamor so prišli ter so tam tudi še danes. Koroško samo pa so hoteli kratkomalo podariti na našo škodo avstrijskim Nemcem, onim Nemcem, ki so jih poprej s takim navdušenjem in sovraštvom klali. Za Maribor in Slovenske gorice pa so določili — plebiscit.

Komaj skrajnim našim naporom in obupnemu odporu se je posrečilo, da so nam pustili Maribor in Slovenske gorice, ter za Koroško, katero so razdelili v pet delov, milostno določili plebiscit. Ni bilo dovolj, da so nam brez milosti odtrgali našo zavedno Zilo in nekaj drugih delov, plebiscitno ozemlje so razdelili še v dva, skrajno krivična dela, od katerih so enega, naše Gosposvetsko polje in naš Celovec, nekoč središče našega kulturnega dela, prepustili v milost in nemilost našim sovražnikom. Toda ni nas preplašila niti ta skrajno krivična odredba. S pogumom in s samozavestjo, da je na naši strani pravica, smo šli na delo za našo zmago. Probuvali smo naše koroške brate, ki jih je zazibal stoletni surovi pritisk Nemcev v narodno spanje. In danes stoji naša stvar na Koro-

škem dobro, zmaga pri glasovanju nam je zasigurana.

Tega pa se je prestrašila antanta, na čelu ji zahrbtna in škodoželjna Italija ter nam v zadnjem momentu skuša podreti še to, kar smo s tolikim trudom, tolikimi napori, žrtvami in ljubeznijo zgradili. Njena ušesa so odprta za vsako prošnjo, katere namen je, oškodovati našo mlado državo, pa naj prihaja ta prošnja od koderkoli, magari od Nemcev samih. Mi smo zaman prosili, naj se odstrani pirat D'Annunzio z Reke, naši prošnji se ni ugodilo, prezrlo se jo je, ignoriralo, z jekleno vztrajnostjo pa se zahteva od nas, da izpraznimo Radgono, do katere imamo nepobitno pravico, v etnografičnem, kakor tudi v zgodovinskem in gospodarskem oziru.

Sedaj pa se vrhu tega zahteva od nas še to, da se umaknemo s Koroške, da opustimo demarkacijsko črto med obema glasovalnima conama ter pustimo prosto pot nemškimi propagatorjem in agentom, da vderejo v naš pas ter poderejo s pomočjo v Nemčiji nabranih milijonov vse, kar smo mi tekom enega celega leta zgradili.

Doslej smo bili pohlevni in smo mirno trpeli vse krivice, ki nam jih je prizadevala antanta, toda kaj smo dosegli s tem? Nič! Le posmeh vsega vesoljnega sveta. Danes

svetnik s svojo družino«. Irma je prihitela radovedna povprašat po novih gostih. »Je tudi Karlo z njimi?« »Da!« Osupla je obstala, potem pa skočila veseleja novodošlecem naproti. »Karlo, tudi ti? Kdo bi se te bil nadejal... Kako sem te veselja. Prav da si prišel, prvi valček je najin, in slišal boš imenitno cigansko godbo!«

Z balkona se je oglašil valček, Irma je peljala Karla za roko v dvorano. Plesal je z njo, strastno jo je privil k sebi. Gledal ji je globoko v oči, in pri tem so mu postale tudi njegove rosnice. Z vsemi močmi je zadrževal srčno bol, da ne izbruhne v obupni jok. — »Zdaj, da zdaj si zoret samo moja, kakor si bila nekoč. Toda jutri te popelje drugi pred oltar, drugi bo užival sad tvoje lepote. Drugi bo poljuboval tvoja rožnata lica, tvoje temne kodre. Nekdo drugi!« Skoraj so mu omahnile noge, skoraj bi bil pozabil da pleše s svojo nekdanjo ljubico Irmo. Valček je nehal, strune so utihnile, toda Karlo je še zmiraj slišal njihove sladke akorde, ki so odmevali po dvorani. V ušesih mu je še zmiraj šumelo in tako trudnega, pohitega se je čutil. Irma mu je predstavila bodočega soproga ter ga za-

pustila na stopnjicah v vrt. Tih in nem je bil ves večer. Mama ga je često okarala: »Ne drži se tako neprijazno. Idi v dvorano plesat; glej koliko krasnih gospodičen ti je na izbiri«. Odšel je, toda ne v dvorano, ampak tja v kot vrta, v zeleno utlco, ki mu je bila tako priljubljena, danes pa tako prazna. — Nekdaj je bila ona pri njemu, sedaj je bil sam. Sedel je na klop, zagrebel glavo, ki mu je bila tako neizrečeno težka v dlani in plakal... plakal kakor dete.

»Irma, Irma, saj to ni res! Ali si se res tako pregrešila, ali moreš res biti tako kruta, neusmiljena z menoj. O, saj to so vendar še mo sanje in gola domišljija«. Zravnal se je, da se zave. Da, res je, žalibog res. V utici je tarna, nikdo se ga ni usmilil, nikdo mu ni dal tolažilne besede. Tam na vrtu so se radovali, v dvorani plesali in on je bil izgubljen. Ciganske gosli so peele pesem o življenju in ljubezni. Po stezici je prihitela Irma, naravnost proti utici je šla. Mirna je bila in nekako čudno se je obnašala. Se ji je li kaj pripetilo, nekaj izvanrednega? Molče je stopila v utlco, Karla niti opazila ni. Naslonila se je na steber in gledala tja v zve-

V. J—o.

Ciganske gosli.

Pri polkovniku Praprotiču so imeli v vrtni verandi cigansko godbo; njegova edina hčerka se je možila s kavalerijskim nadporočnikom. Jutri se bodo že odpeljali, danes slavijo slevo. Kako veselo se je glasil ciganski kvartet, človek bi samega veselja zavriskal in poskočil. Ej, to je življenje, krasno, človek bi zmiraj živel v veselju!

»Dajte cigani, še eno enako, evo vam še en cekin in vina!« In cigani so igrali, polkovnikova družba je bila vesela... Irma je hitela od mize do mize, potem zoret h kodrastemu ciganu, ga potegnila pošteno za goste temne kodre, slednjic k svojemu ljubemu. »Moj boš, na večno moj! Bodi vesel, tudi jaz se radujem. Daj, pojdiva plesat valček, ali ne valček, mazurko, mazurko«. Potegnila ga je za sabo v dvorano in plesala sta mazurko... V dvorani je plesalo vse, staro in mlado se je vrtelo, in cigani so jim igrali, da so imeli vlažne vrste. Po cesti je rriropotal voz, ter se vstavil pri vhodu. Sluga je naznanil gospej polkovnikovi: »Gospod

pa mora biti te brezpogojne pokorščine in slepega uboganja konec, konec enkrat za vselej. Če smo dovolili doslej vse krivice, najnovejše si ne smemo dovoliti. Naš odgovor mora biti kratek, toda jednat in odločen — Ne!

Ne! Mi se ne umaknemo z naše Koroške, mi ne dopustimo naše zemlje preplaviti z nemškimi agitatorji, z njihovimi tolovaji in z njihovim ničvrednim denarjem. Ne! Mi ne opustimo demarkacijske črte. Pot preko nje vodi samo preko naših mrtvih trupel. In to bo povedal jutri tudi naš zavedni Maribor na protestnem shodu v Narodnem domu.

Mi stojimo trdni, kakor skala.

Dnevne vesti.

Zahvala regenta Aleksandra Prekmurskemu Sokolu. Profesor Voglar je sprejel včeraj sledeči brzojav iz Beograda: „Njegovo kraljevsko Visočanstvo prestolonaslednik srdačno zahvaljuje Prekmurskim Sokolima na pozdravu. Oponomočeni ministar, šef kabineta Nj. V. kralja Janković“.

Himen. G. dr. Viktor Sušnik se je te dni poročil v javni bolnici z gđco. Mileno Kavčičevo iz Razdrtega. Poročil ju je duhovnik župnije Marije Magdalene č. gosp. Hönigman. Kot pričr sta fungrala gg. dr. Grasselli in dr. Senekovič. Poroča bi se bila imela izvršiti že pred meseci, a jo je preprečila znana nesreča, ki je dr. Sušnika tik pred poroko zadela v Pliberku. Poročencema naše najiskrenejše čestitke!

„Straži“ v odgovor. V šte. 77. z dne 19. t. m. se hudujete radi podlistka v 154. in 155. šte. „Mar. delavca“. Jako me veseli, da ste posvetili podlistku „Papež in mi“ toliko pozornosti in me blagovolili počastiti s svojo kritiko v vašem cenj. listu. S tem ste pokazali, kako se bojite, da bi prišla vsa resnica o početju tako bivših avstrijskih voj. kuratov, kakor italijanskih za časa vojne na dan, med preprosto ljudstvo. Pismo g. Mahničarja pa nikakor ne opravičuje papeža, ker poznam vojaka-duhovnika (g. Z.), ki je tudi bil v Sardiniji, a ne ve ničesar o kaki intervenciji papeža. Da je zmotljiv, kot sem jaz, ali vi, ter da je res italijansko-nacionalen pa sem slišal izjavo tudi duhovnika-Italijana. Sicer pa se o njegovi zmotljivosti ne splača prepirati. Ne tajim pa, da nisem prijatelj rimokatoliške vere. Obsovažil sem jo že v svojem 12. letu, ko sem začel z večjo pazljivostjo čitati zgodovino Slovanov in uvidel, na kak način se je rimo-katoliška vera usiljevala od strani nemških knezov in duhovnikov našim pradedom. Samo ob sebi je umevno, da se tudi bojite prestopa mase k pravoslavni veri. V tolažbo vam povem, da sem ravno na dan protestnega shoda po končanem razhodu slišal v Narodnem domu več zavednih ljudi, ki so se izjavili, da so takoj pripravljeni prestopiti k omenjeni veri. Duhov-

zdnato nebo. Luna jo je obsevala. Ciganove gosli so jo ganile in hitela je strani iz šunta v mirni koticer, v utico, kjer je prebila toliko krasnih večerov. Spominjala se jih je, in hudo ji je bilo. Gosli so pele, prosile, spominjale, svarile. »Kako krasno pesem pojejo. Cigan, daj dalje, dalje!« Objela je steber, da ne o mahne od boli. »Karlo, ah, dobri Karlo, odpusti, moralo je priti tako«, je tiho zajecala v noč. »Da moralo« je odvrnil brezglasno Karlo in stopil k njej. Irma je prebledela, kri ji je šinila v glavo. Objel jo je Karlo, privil nase in začutil je burno utripanje njenega srca. V očeh so ji blestele solze. Poljubil jo je na oči, s poljubom ji je zbrisal solze z belega lica, morda zadnjikrat. Ciganove gosli so pele v noč, vsak ton mu je bil nov udarec v ranjeno srce. »Slišiš, Irma?«

»Slišim!«

»Zakaj mora biti vse to? Zakaj?«

»Mora biti!«

»Da, da, mora.«

(Konec prih.)

nika v zasedenem ozemlju sem tudi sam slišal izjaviti, da ako ljudstvo prestopi, morajo potem tudi duhovniki. Pravoslavna vera v zasedenem ozemlju bi ljudem ohranila mnogo narodnosti, tu pa bi bila menda najhujši udarec vaši klerikalni politiki. Ne tajim pa tudi, da nisem kruhoborec, toda v drugačnem pomenu besede, nego vi mislite. Vedite, da jaz nisem dobil za omenjeni podlistek niti vinarja in tega niti vprašal nisem, kar se blagovolite prepričati. Vi pa bodite hvaležni usodi in onim zaslepljencem, od katerih živite, da se zamorete prištevati srečnim že na tem svetu, medtem, ko bodo »ovčice« še e na onem dosegle raj. O pravem kruhoborstvu pa najbrže nimate pojma, ker bi sicer te besede ne rabili na tem mestu. Toda kolo časa se vrti svojo pot in tudi rimokatoliška duhovščina s sv. stolico vred mora na to računati. —b.—

Karikatura. K našemu uvodniku od torka se nam še poroča: Državni stanovanjski urad ali komisija, kakor jo imamo v Mariboru, je po svoji sestavi in usroju res prava karikatura. Čudimo se, da se še na nobenem protestnem shodu ni zahtevalo takojšnje odstranitve te karikature in še bolj čudno se nam zdi, da trpi država vsaj na podlagi vsakdanjih kritik, da se nieno ime pri naslovu te karikature zlorablja. Če naj je to, kar predstavlja danes stanovanjski urad, tudi že »državna« komisija, za boga svetoga, se bo odslej vsak količkaj dostojen človek bal postati član državnih komisij. Zlo je treba iztrebiti pri korenini, ne samo v Mariboru, ampak povsod, kjer se še ti »državni« nastvori nahajajo. In to je treba čimpreje ukreniti! Kajti kmalu bo zopet zima tu in sam bovedki kakšni dogodki na jugu in severu bodo prisilili še večji naval beguncev nazaj v zaledje. Na Kranjskem že zdaj občutili utlive zadnjih dogodkov v Trstu in občutili jih bomo tudi v Mariboru, tu še posebno morda tudi zaradi obmejne regulacije. Če stanovanjski urad že sedaj ni bil kos svoji nalogi, če že zdaj nima nobenega zanesljivega pregleda o nastanjenju prebivalstva, ki je navezano na Maribor, kaj bi bilo še le potem, če bi izredni dogodki zahtevali še večjo obremenitev stanovanjske potrebe. Da ta »komisija« nima nobenega temeljitega pregleda oleda stanovanj, to se je videlo sedaj ob zaključku šolskega leta, ko je bil ta urad popolnoma neoriinfran iz katerih hiš in koliko oseb je zapustilo Maribor. Pozna se tudi po deistovih, da stranke same prinašajo podatke o izpraznjenih ali nepotrebno zasedenih stanovanjih pred to slavno državno komisijo; ali zgodbi se navadno, da so se dotične stranke zaman potrudile si same poiskati stanovanja in da se dotična stanovanja navadno oddajajo potem čisto drugim ljudem, ki samo pridejo na urad in že dobiijo stanovanje, za katerim so se drugi nehali morda cele mesece. Predno pa se izvrši ta preobrat v sistemu in — pri nas tudi pri osebiu — treba sedaj obstoječi sistem saj za silo preurediti. To bodi naloga vseh strank, ki naj to reformo javno, glasno in odločno zahtevajo. V tem oziru je nujno potrebno: izvršitev izгона vseh elementov, ki ne spadajo v mesto, hkrati v celim mestu s pomočjo vojaške oblasti po okrajih, ulicah in hišah izvršen pregled vseh stanovanj ter regulacija nesramnih cen, za katere se stanovanjski urad doslej sploh ni nič brigal. To vse je izvedljivo, treba le odločnega nastopa ob sodelovanju občinstva, ki naj vsak konkreten slučaj javi listom.

Nemško poveljevanje v jugoslovenski vojski. Od zanesljive strani smo izvedeli, da se nahajajo pri nekem tukajšnjem vojaškem obratu častniki in podčastniki, ki med seboj večinoma nemško govorijo. Voiake zmerjajo z istimi nemškimi osovkami, kakor so to delali v avstrijski voiaški službi. Toda še več, zgodli se je celo slučaj, da so mesto »mirno« poveljevali »Habt acht!« Mislimo, da nam ni treba še posebej povdarjati, da ie skajni čas, da se take razmere v naši vojski enkrat za vselej odstranijo.

Laški junaki. Očividec tržaških dogodkov nam pripoveduje, kako junaško so se obnašali roparji in požigalci Narodnega doma,

ko so slišali, da prihaja naše vojaštvo v Trst. Pričeli so kar v kavarni samega razburjenja streljati vse navskriž. Očividec je dobil utis, da bi stotnja naših fantov v par minutah pogrnala vso lahonsko svojad preko pomolov v morje, če bi količkaj korajžno nastopili.

Italijanska zavijanja. Zagrebška brezžična postaja na Griču je v sredo prestregla brezžično brzojavko, namenjeno iz Rima preko Budimpešte v Varšavo. Vsebina brzojavke je značilna za italijansko obveščevanje inozemstva. Besedilo se glasi: Dne 13. julija je v Trstu vsled izzivanja jugoslovenskih elementov prišlo do ljutih spopadov in do požara v hotelu »Balkan«, kjer so Jugoslovenci nakopičili mnogo municije in eksplozivnih snovi. Napad se je izvršil tudi na hišo Klamovi (?) Markovića, dočim Jugoslovenci trdijo, da je bil napaden konzularni urad. Še isti večer je bil vzpostavljen popoln mir. Do enakih spopadov je prišlo tudi v Pulju in na Reki, povsod pa radi izzivanja Jugoslovenov. Popočila jugoslovenskih listov, ki prinašajo članke o dogodkih v Trstu so tendenciozna in neresnična. Jasna je potvorjenost takega poročila v svrhu, da se Italija opraviči pred evropsko javnostjo, ker so se tako hladnokrvno dopuščala taka grozodejstva, ne da bi bile državne oblasti ščitile osebno varnost in imetje Jugoslovenov. Značilna pa je ta potvorba dejstev tudi za zadrego, v kateri se nahajajo italijanski odgovorni krogi zaradi dogodkov v Primorju. Po mnogih poročilih očividcev in prič, ki so dognale, da je prva bomba padla iz zadnjega okna tretjega nadstropja poslopja ravnateljstva državnih železnic, ki stoji nasproti Narodnemu domu, nikakor pa ne iz Narodnega doma samega, ki so nadalje videle, da so Italijani nosili bombe v Narodni dom ter po ugotovitvah, da so bili italijanski vandalizmi že davno pripravljani in dobro organizirani in so se pustošenja začela v uradu jugoslovenskega delegata Markovića še preden so demonstrantje prišli pred Narodni dom — ie tendenca takega poročevanja dokaj jasna in prozorna, ne mora pa ovreči nepobitnih dejstev.

Protestni shod za Koroško. Včerajšnjemu poročilu še dodajemo, da se vrši protestni shod v soboto ob 8. uri zvečer v Narodnem domu. Naši narodni sovražniki in zavezniški prijatelji pripravljajo nov napad na posest naše države. Treba energičnega protesta širne naše Jugoslavija. Vsi, ki čutite jugoslovensko na protestni shod v Narodni dom!

Državna okrožna zaščita dece in mladine v Mariboru. Dne 5. t. m. je pričela poslovati Državna okrožna zaščita dece in mladine v Mariboru. Njeno okrožje obsega Stajersko, Koroško in Prekmurje; podrejene so ji Državne krajevne zaščite v Trbovljah, Hrastniku, Velikovcu, Pliberku, Doberlivasi, Železni Kaplji, Borovljah in Rožeku. Vse prošnje za oskrbo sirot, kakor tudi drugih potrebnih ali zanemarjenih otrok je nasloviti vedno na ono Državno krajevno zaščito, v katere okolišu se nahaja prosilec; v krajih, kjer Državnih krajevnih zaščit še ni, naj se vlagajo prošnje naravnost na Državno okrož. zaščito dece in mladine v Mariboru. Izvzete pa so Državne krajevne zaščite v avtonomnih mestih Maribor, Celje in Ptuj, ki poslujejo samostojno in na katere naj naslove prošnje prosilci iz teh krajev.

Društvo jugoslov. dobrovoljcev opozarja svoje člane, ki so se javili za civilno obleko, da se ista začne izdajati 30. tm. ob delavnikih. Nakaznice za Ljubljano se dobe v društveni pisarni, za Maribor pri g. Vizjaku, davčno okr. oblastvo. Za Celje pri g. Rizmalu, Žalec. Ministerstvo za soc. politiko poziva vse dobrovoljce ozir. rodbine padlih dobrovoljcev, da si preskrbe potrebna uverenja o tem, da so dobrovoljci. To uverenje mora imeti vsak dobrovoljec brez obzira na objavo, ki jo je dobil pri svoji komandi. Prošnje naj se pošljejo preko društva jugoslov. dobrov., kolek 3 dinarje. Formularji za prošnje so poslani tajnikom okrožnih klubov. Odbor.

Člani slovenskega mestnega gledališča, gg. Bratina in ga. Bukšekova prirede s pričetkom avgusta turnejo po naših mestih Slovenski Bistrici, Ptuj, Rogaske Slatini, Krapinskih toplicah, Brežicah, Trbovljah, oziroma v Zagorju ter v Celju. Za to svojo turnejo so si izbrali eno najboljših uprizoritev pretekle sezone „Satan v ženski“, ki je naše občinstvo v vsem popolnoma zadovoljila. Dneve prireditev in druge podrobnosti objavimo pravočasno.

Grozodejstva ob štajersko-koroški meji. Danes se pred tukajšnjim okrožnim sodiščem vrši senzačna razprava o grozodejstvih izza vpada nemških čet pri Dravogradu. Oporzjamo na tozadevno poročilo jutri.

Trg Guštanj na Koroškem, nesporno ozemlje, se pripravlja k veličastni manifestaciji, ki se bo vršila o priliki prvega zleta Mariborske sokolske Župe na koroških tleh, dne 8. avg. t. l. Vsekakor bo to veličastna slavnost, ker so nam že sedaj vsa bližnja in mnoga oddaljenejša bratska in druga društva obljubila obilno udeležbo pri tej slavnosti. Tu se ne bo samo pokazalo, kaj da naš dobro disciplinirani Sokol zna in zamore s svojo krepko neomahljivo dobro voljo, ampak pokazalo se bo tudi kako lepo in hitro se vrši razvoj sokolske ideje, kajti pri tej slavnosti bodo nastopile tudi naše nove bratske čete Korošcev, ki hočejo istotako pokazati, da so vredne in zmogne stati pod sokolskim praporom, a da so tudi na to ponosne. Nam Guštanjčanom je dal že rajni brat Sokol Malgaj lep vzgled, a nam obenem tudi pokazal dolžnosti, katere nam nalaga to naše bratsko društvo. Tudi na njega se hočemo spomniti na dan zleta, saj je pač tu v našem kraju padel za blagor in srečo nas Korošcev, naša zemlja mu je dala svoj grob. Po njem smo torej vzeli vzgled, ter tvorili na naši severni državni meji bratsko četo. Bratska društva, pozivljamo vas, pridite polnoštevilno ta dan k nam, kajti z veseljem gledamo, ako nam kot starejši pokažete svojo spretnost. Tudi druga društva vljudno vabimo, s prijetno željo, da se korporativno udeležijo tega župnega zleta. Bratje in Sestre, 8. avgusta vsi k nam! Nasvidenje, zdravo! Pripravljajni odbor.

Za Sokolsko slavje se je sinoči določilo kot telovadišče veliki travnik pri Križevem dvoru, za ljudsko veselico pa ljudski vrt.

Sinočnja predstava Martina Krpana je bila še bolj obiskana kakor prvi večer. Bolj umetniška pa je bila prva predstava brez glumaštva banalnega nemškega posnetka „dummer August“. Res mojster atlet g. Ivanković naj pri svojih predstavah v Sloveniji uvažuje, da imamo pri nas drug okus kakor ga imajo na Hrvatskem. Če pa že med resno umetniško predstavo mora biti tudi kak smešen dodatek, naj bo isti izviren naš jugoslovanski!

Mestni magistrat nam poroča: Cena kruhu se določi: za bel pol kg težek hlebec na 5 K, za črn 70 dkg težek hlebec na 5 K, za žemlje 4'50 do 5 dkg težke 70 v, za kifelce 80 v. Gostilničarji, kavarnarji in drugi slični preprodajalci smejo žemlje in kifelce prodajati le 10 v dražje kot znaša določena cena pri pekih. Vsa živila, ki se jih hoče prodati v mestu, se mora prinesiti na trg, ker prodajanje po stranskih ulicah in krajih ni dovoljeno. Vsak na prodaj stavljeni predmet mora imeti označeno ceno. To slednje velja tudi za špeharje. Prekupovalcem je pred 11 uro nakupovanje živil prepovedano.

Krasne razglednice o regentovem posetu v Ljubljani, ki jih je izdalo društvo jugoslovenskih novinarjev se prodajajo sedaj tudi v Mariboru, v trafiki Lenart v Gosposki ulici. Hitite z nakupom, dokler zaloga ne poide.

Za Jugoslovensko Matico v Mariboru je nabrala učenka 1. raz. II. mešč. šole Slavica Strojanova 45 kron in jih po gdč. učiteljici Baranovi izročila podružnici Maribor. Med učiteljstvom na Pobrežju je nabrala gdč. Mar. Ješenikova 7 članov in izročila na članarini 168 kron. Odbor izreka vsem rodoljubnim darovalcem in darovalcem najiskrenejšo zahvalo! Naj bi dogodki zadnjih dni v zasednem ozemlju vzbudili vse zavedne in

narodno požrtvovalne Jugoslovence za intenzivno agitacijo za Jugoslovensko Matico!

Glasbena Matica Maribor vabi vse člane na II. redni občni zbor, ki se vrši dne 7. avgusta t. l. ob 20. uri v društvenih prostorih nad Götz-ovo koncertno dvorano. Vspored: 1. Pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo pregledovalcev računov, 5. volitev novega odbora, 6. slučajnosti. Odbor.

Prepoved izvažanja mark, čehoslovaški kron in lejev. Finančni minister je prepovedal iz naše države izvažati nemške marke, čehoslovaške krone in romunske leje. Kogar bodo zasačili, da prenaša gori omenjene valute v večji vsoti kakor 2000 dinarjev ga bodo smatrali za tihotapca, mu konfiscirali denar in ga zaprli. Posebno se bo pazilo na to pri obmejnih carinskih uradih.

Izvoz dog za sode. Na seji gospodarskega odseke ministrstev se je odredilo, da se dovoli izvoz deščic za izdelovanje sodov.

Nesreča radi eksplozije. V četrtek okrog 20. ure je hotelo pri ribniku za radvanjskim pokopališčem par vajencev vžgati papirnati možnar. Ker se jim to ni posrečilo, so poklicali slučajno mimo idočega 26letnega posestnikovega sina Maksa Brauniga iz Radvanj št. 65, ki se nahaja sedaj na orožni vaji pri 45. pešpolku, ter ga prosili, naj ga on zažge. Braunig je res prižgal vrv, toda možnar je v istem momentu eksplodiral ter mu odtrgal kazalec in prstanec na desni roki, dočim je palec še visel, morali pa so mu ga pozneje odrezati. Prepeljali so ga na rešilno postajo, kjer mu je podelil prvo pomoč g. dr. Karel Ipavic, nakar so ga prepeljali v vojaško bolnico št. 11.

Človek ne ve, kje ga čaka nesreča. Ko je šla v četrtek 32letna Marija Galevič, soproga čevljarja Galeviča na Koroški cesti št. 82 na trg gotovo ni mislila, da bi jo lahko doletela nesreča. Nenadoma pa je potegnil močan veter ter prekucnil z nekega okna v prvem nadstropju cvetlični lonec, ki ji je padel naravnost na glavo ter ji pretresel možgane. Neki policist je hitro poklical rešilni voz, ki jo je prepeljal na stanovanje.

Senčnati vrt restavracije „Maribor“ je najprimernejši kotiček, kjer se človek po delu odpočije. Stalno vsak dan godba, sveže pivo vina in jedila po nizkih cenah.

2 zvezana ključa, en večji in en manjši specijalen, sta se našla v bližini mestnega deškega zavetišča. Lastnik ju dobi v našem uredništvu.

Izpred sodišča.

Žebot — pogorel. Hivala bogu, g. Žebot ni pogorel ne na hiši, ne na duši, še manj na telesu, marveč pogorel je samo s svojo — tožbo. Pravzaprav tudi g. Žebot ni sam pogorel, marveč pogorela je stranka SLS proti njeni največji prijateljici „Samostojni“. Zgodovina tega „pogorelja“ pa je sledeča: Konrad Žnuderl, tajnik „Samostojne“ je dne 7. decembra sklical v Sv. Petru pri Mariboru iaven strankin shod. Ker se nameravata tudi gg. Žebot in Kranjc počasi preleviti iz „Črnih“ v „Samostojne“, sta prišla na ta shod — prakticirat. G. Žebot je prosil za besedo in jo je tudi dobil. A čim več ko eno besedo je novi kandidat izpregovoril, tem bolj se je vgrezal nazaj v močvirje „Črnih“. Najbrže je pustil večjo množino bankovcev markirati. Kajti zajahaj je z vso nelahko težo svojega temperamenta markiranje bankovcev in odtegnitev 20 odstotkov. Ušle pa so mu pri tem ne samo take besede, ampak tudi taka znamenja z roko v žep, da so „Samostojni“ bili prepričani, da gospod kandidat obtožuje našo vlado — takrat ji je predsedoval dr. Žerjav — češ, „gospoda od vlade s temi 20 odstotki odtegnitve od markiranja bankovcev polni svoje žepce, ta denar spravljajo seveda skrivaj v promet“. Ko je tajnik Žnuderl to očitaje skušal zavrniti, so mu gostje — kandidati na čelu jim Žebot zagrozili, da ga vržejo ven, če ne bo tiho. No, Žnuderl je Žebotovo obdolžitev takoj pismeno ugotovil in

zapisnik predložil deželni vladi. Ta je zapisnik poslala okrajnemu glavarju dr. Lajšiču v poizvedbo in zaslišanje strank. Usneš teh poizvedb pa je bil ta, da se je g. Žebot počutil — nedolžnega in je vložil proti Žnuderlu in tovarišem tožbo radi obrekovanja. To sicer ni katoliško, ne po starem, še manj po novem testamentu, toda odkar je katoliška stranka zavrgla s testamenti vred tudi vsa krščanska načela, se pač tožarijo kakor — pogani in brezverci. Obe stranki sta z blizu 20 pričami skušali dokazati zase pravico. Toda — in to smo videli že pri porotnih razpravah, katoliške priče imajo pred sodiščem navadno — slab spomin. Niti dva duhovnjaka, Kranjc in kaplan iz Sv. Petra se nista mogla spomniti, da bi bil tovariš Žebot kaj takega govoril. Nasprotno pa imajo „Samostojni“ tako izboren spomin, da so nekatere priče natančno pokazale celo figuro, ki jo je govornik Žebot zagrešil, ko je pokazal, kako „gospoda od vlade“ spravljajo denar v žep. Temu nasproti je g. Žebot sam sebi dal izpričevalo, da ima on sploh to grdo navado, da med govorom drži roke v žepu oziroma, da rad posega v žep. Kratkotamo, sodišče je smatralo po pričah „Samostojne“ kot dokazano, česar so Žebota obdolžili. Dokaz resnice je bil torej „doprinešen“, Žnuderl s soobtoženimi tovariši vred oproščen. In tako je gospod Žebot vsaj za to pot — pogorel.

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Maribor dne 29. avgusta 1920!

Zadnje vesti.

Pred sestavo nove vlade.

Beograd, 22. julija. Dr. Vesnićeva pogajanja za sestavo nove koncentracijske vlade bodo imela, kakor vse kaže uspeh ter bo kriza, če se vmes kaj ne zgodi, že v par dneh rešena. Vesnić upošteva pravične zahteve demokratske zajednice, pa tudi Protić je uvidel, da ni drugega izhoda, nego da popusti, ker so izgledi, da bi zamogla njegova stranka s pomočjo Narodnega in Jugoslovanskega kluba dobiti vso vladno moč v roke, pogoreli. Pristal je na koncentracijo. V parlamentarnih krogih se celo govori, da Protić tokrat ne prevzame nobenega portfelja. Bajce se tudi Svet. Pribičević ne udeleži sestave nove vlade. Eden glavnih predpogojev dem. zajednice za vstop v vlado je rekonstrukcija pokrajinskih vlad. Za Slovenijo zahtevajo tri mesta: notranje, prosveto in soc. skrbstvo; za Hrvatsko: prosveto in social. skrbstvo; za Bosno in Dalmacijo pa predsedstvo. Pogajanja med Vesnićem in posameznimi političnimi skupinami se danes nadaljujejo. Kaj določnejšega dostlej še ni znano.

Nemiri v Rimu.

Trst, 23. julija. Nemiri v Rimu se nadaljujejo; na več krajih mesta je prišlo do ostrih spopadov med nacionalisti in delavstvom. Splošna stavka, ki predvečerašnjem še ni bila popolna je danes popolna. Iz vseh delavskih centrov Italije prihajajo vesti, da se delavstva polašča radi rimskih dogodkov nemir. V več krajih se je proglasila splošna stavka ter je prišlo tudi že do izgrediv. Pričakuje se izbruh generalne stavke po vsej državi. Socijalistični listi so mnenja, da mora delavstvo enkrat za vselej napraviti konec nacionalističnim tolovajstvom. Položaj je resen.

Proti laškim lažem.

LDU Ljubljana, 22. julija. LDU je z uradne strani pooblaščen, da kategorično demontira vest raznih italijanskih listov, ki je po listu „L'Era Nuova“ dne 20. t. m. prešla tudi v „Slovenski narod“, češ da je finančna straža ustavila v Logatcu tri vagona, naslovljene na hotel „Balkan“ v Trstu in katerih vsebina je bila označena kot hišne potrebščine in zdravilne rastline, da je financa te vagona odprla in konstatirala, da sta dva vagona polna dinamičnih bomb in municijskih zabojev.

Radi Radgone.

LDU Dunaj, 23. julija. Kakor poroča »Neues Wiener Tagblatt« iz antantnega diplomatskega vira, se svet poslanikov v Parizu peča sedaj z nastopanjem Jugoslovenov v apaški kotlini in v Radgoni. Vrhovni svet smatra za svojo nalogo, da pomore pogodbi tam do veljave, kjer gre za zajamčene pravice Avstrije, ki jih morajo spoštovati ne samo zavezniki, temveč tudi pridružene narodnostne države.

Grške zmage.

LDU Pariz, 22. julija. Po poročilu iz Carigrada poroča grški generalni štab, da so grške čete v podporo angleškega brodogojstva, med katerim se nahajata tudi dve večji vojni ladji, pri Eregliju in Rodostu zlomile turški odpor in zasedle navedeni mesti. Turki so zbežali proti severu. Grki izkrcujejo dalje svoje čete.

Usoda Bele Kuna.

DKU Dunaj, 22. julija. Vesti o dopetju Bele Kuna v Moskvo ne odgovarjajo resnici. Bela Kuna je bil v Nemčiji zadržan ter bo baje odveden nazaj v Avstrijo.

LDU Dunaj, 23. julija. Kakor poroča »Neues Wiener Tagblatt« se nahaja sedaj Bela Kun v nekem vlaku, ki je odpeljal iz Stettina proti jugu. Poč tega vlaka na Dunaju ni znana. Drugi listi poročajo, da so Kuna odvedli v jetniški tabor Altdamm.

Stavka v Rajhenbergu.

DKU. Praga, 22. julija. »Prager Tagblatt« poroča iz Rajhenberga, da se stavka še vedno nadaljuje. Nemško delavstvo drugih okrajev, ki se je stavki priključilo izjavlja, da se ne priključuje stavki svojih rajhenberških tovarišev iz nacjonalizma, ampak ker je ta stavka, stavka proti izstradanju.

Litvinci in Rusi.

LDU Kovno, 22. julija. Litvinska brzojavna agentura poroča: Da se preperečijo vsi konflikti med litvinsko vlado in ruskimi četami, ki se nahajajo na ozemlju, izpraznjenem po Poljakih, je zahteval litvinski minister za zunanje posle od moskovske vlade, da sprejme gotove pogoje. Po teh pogojih bi ruske čete ne smele prekoračiti demarkacijske črte, ki bi jo morali sporazumno določiti obe vojni vodstvi Civilna uprava bi morala biti popolnom v rokah Litvincev in bi se smele porabljati samo one prometne proge, ki so v vojaškem oziru neobhodno potrebne.

Aurelij Stromfeld.

LDU Budimpešta, 23. julija. Ogrski kor. urad poroča: Zastopnik polkovnika Au-

relija Stromfelda, bivšega šefa generalnega štaba rdeče armade, ki je bil, kakor znano, obsojen na tri leta ječe, je danes prijavil ničnostno pritožbo proti rzsodbi.

Rusko frontno poročilo.

DKU Moskva, 22. julija. (Brezžično.) Frontno poročilo od 21. t. m.: V smeri na Grodno gre pohod izborna naprej. Zasedli smo Dubič in Radun. Pri Novem Grodeku smo prekoračili Njemen v širini 20 verst. V odseku Dubno smo zlomili sovražni odpor. Naše čete se bližajo meji vzhodne Prusije.

Gorostasna laška laž.

DKU Rim, 22. julija. (Brezžično.) Po uradnih poročilih so povzročili vse dogodke v Splitu, Trstu, Valoni in drugod Jugosloveni s svojimi provokacijami ter v tem oziru Italijane ne zadene nobena krivda. Vsa druga poročila so lažnjiva. (Kdor je še dvomil o tem, da so Lahi največji lažniki na svetu, ima tu dokaz, ki ga bo gotovo dovolj prepričal. Op. ur.)

Odhod Seaton Watsona.

LDU Sarajevo, 22. julija. Včeraj jutraj je preka Broda in Zagreb odpotoval v Pariz in dalje v London znani angleški publicist Seaton Watson. V Sarajevu je bival tri dni. Razen za politične informacije, ki jih je ta naš prijatelj nabral v Sarajevu, je porabil svoj čas za človekoljubno delovanje. S svojim prijateljem Woodhausejem, članom agleške komisije v Nišu je imel s kompetentnimi osebami nekoliko konferenc radi pomoči siromašni in nepreskrbljeni deci v hercegovskih okrožjih. Sarajevski novinarji so njemu na čast priredili v ponedeljek večerjo v Ilidžu, njegovi prijatelji in čestilci pa so mu priredili tam večerjo v torek. Ko je odhajal iz Sarajeva, so ga spremljali novinarji. Predsednica kola srbskih sester, gospa Krizmanovičeva, mu je izročila lep šopek cvetja.

Borza.

LDU Curih, 22. julija. (Borza.) Devize: Berlin 14.50, Newyork 574, London 21.98, Pariz 45.75, Milan 32, Praga 12.30, Beograd 34, Zagreb 8.50, Budimpešta 3.50, Varšava 3.30, Dunaj 3.70, avstr. žig. krone 380.

LDU Dunaj, 22. julija. (Borza.) Devize: Berlin 447, Curih 2700; valute: nem. marke 443, romunski leji 440, bolgarski levi 310, švicarski franki 2675, francoski franki 1275, italijanske lire 950, angleški funti 585, ameriški dolarji 150, carski rublji 290. V prostem prometu: Zagreb 252—275, Budimpešta plačilo v denarju pošne hranilnice ali v žigosanih kronah 100—112, madžarske žigosane krone 100—112, Praga 371—391, Varšava in Krakov v poljskih markah 90—101, čehoslovaške krone pettisočaki 374—394, manjši bankovci 375—395, novi dinarji 1000—1050.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Raznašalci časopisov
invalidi, dobe lep zaslužek. Zglašaj se v upravništvu „Mariborskega delavca“.

Mala oznanila.

Razglas razprodaje. Po neverjetno nizkih cenah razprodajem mojo zalogo domačih čevljev in sicer: Moške črne in rjave, ženske nizke in visoke, iz boksa, ševra, laka, glase itd., luksuzna, galanterijska in navadna roba. Do 200 kron po paru ceneje od navadne robe. R. Monjac, Maribor, Tattenbachova ulica 21. 3—1

Gostilna Terezije Čolnik pri ko-roškem kolodvoru priporoča slavnemu občinstvu dobra svečinska in šenpeterska vina ter vedno sveže Götzovo pivo.

Proda se: Bele hlače, 2 para čevljev št. 45 in 46, pol ducata ovratnikov št. 39 in 40 in panama slannik. Vpraša se Vrazova ulica 6, prtiličje levo.

Vsi, ki iščete dobro po-strežbo, ste že bili v gostilni

„Pri dravski brvi“
v Strmi ulici?

Tam se točijo naturalna vina od 16 K naprej liter, specijalitetno staro vino letnika 1917, ter vedno sveže pivo.

Tam se prodajajo gorka in mrzla jedila in pohani piščanci. Senčnat, prahu prost vrt je najprimernejši prostor za odpočitek.

Radi tega pa ne zamudite te ugodne prilike, pojedite tja ter prepričajte se, kesali se ne boste! 3—3

Krasen senčnat vrt in prvovrstna godba

ter sveža in pristna pijača (vina od 16 kron naprej) kakor dobra kuhinja je cenj. občinstvu na razpolago v

restavraciji „Maribor“
na Grajskem trgu št. 1.

Godba začne svirat ob 18. uri in sicer brez vstopnine, brez pobiranja in brez povišanih cen. — Priporoča se

3—2

V. Šober.

Kam greste, očka?

Imam dve hčerki potrebni mo-žitve, zato grem v upravništvu

Mariborskega delavca

da objavim ženitno ponudbo, kajti na ta način jih najprej :- omožim! :-